

บทที่ 3

วัสดุ อุปกรณ์ และการดำเนินงานวิจัย

สถานที่ทำการศึกษา

การดำเนินการศึกษาในครั้งนี้จะใช้สถานที่ทำการศึกษา 3 แห่งเป็นสถานที่ติดตามปริมาณความเข้มข้นของฟอร์มาลดีไฮด์ในอากาศภายในห้องทำการศึกษา และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของระดับความเข้มข้นของฟอร์มาลดีไฮด์ในอากาศภายในห้องทำการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดของสถานที่ทำการศึกษาดังนี้

- 1.ห้องดองสัตว์ สาขาวิชาสัตววิทยา ดึกชีวิวิทยา 1 ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2.ห้องพิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดึกชีวิวิทยา 1 คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 3.ห้องเก็บสารเคมี ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับห้องปฏิบัติการเคมีวิเคราะห์ ชั้น 4 ดึกเคมี 3 ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้เป็นสถานที่วิเคราะห์ปริมาณความเข้มข้นของฟอร์มาลดีไฮด์ภายในห้องทำการศึกษา โดยเครื่องมือโครมาโทกราฟีของเหลวแบบสมรรถนะสูง (HPLC)

วัสดุอุปกรณ์และสารเคมี

1. personal pump อัตราการไหล 1.0 ลิตรต่อนาที ของบริษัท SENSIDYNE (BDX 34)
2. เครื่องวัดอัตราการไหลแบบฟองสบู่ (soap bubble flowmeter)
3. LpDNPH cartridge ของบริษัท SUPELCO INC.
4. สารละลายมาตรฐาน 2,4 - Dinitrophenylhydrazine (Formaldehyde-DNPH) ความเข้มข้น 100 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ในอะซิโตรไนไตรล์ ของบริษัท SUPELCO INC.
5. สารละลายอะซิโตรไนไตรล์ (ACN)-UV grade
6. ก๊าซฮีเลียม - high purity grade
7. เครื่องมือ HPLC ของบริษัท Waters Associates

8. Isocratic HPLC system ประกอบด้วย

- 8.1 mobile phase reservoir
- 8.2 high pressure pump รุ่น waters™ 600 Pump
- 8.3 injection รุ่น water™ 717 plus Autosampler
- 8.4 Zorbax ODS (Dupont Instrument) หรือ C-18,reverse phase(RP) column หรือเทียบเท่า (25 cm × 4.6 mm ID)
- 8.5 Water™ 600 Controller
- 8.6 Photo diode Array Detector รุ่น Water™ 996)
- 8.7 Millennium® 2010 Chromatography Manager

9. เครื่องมือสำหรับกรองตัวทำละลาย ประกอบด้วย

- 9.1 Vacuum Pump 220 โวลต์, 50 เฮิร์ตซ
- 9.2 Funnel 300 มิลลิลิตร
- 9.3 Flask 1 ลิตร
- 9.4 Ground Joint Flask
- 9.5 Anodized Aluminum spring Clamp
- 9.7 Membrane Disk-FH
- 9.8 Membrane Disk-HA
- 9.9 Membrane Disk-GV

10. Water Autosampler Vial Accessories ประกอบด้วย

- 10.1 Clear Glass shell Vials 1 มิลลิลิตร
- 10.2 Polypropylene Snap Caps

11. BAKER SPE -24 G system ของบริษัท J.T.Baker,Inc.

- 12. Graduate Pipet ขนาด 1 มิลลิลิตร
- 13. ปีกเกอร์ ขนาด 5 มิลลิลิตร
- 14. ขวดวัดปริมาตรขนาด 5 มิลลิลิตร, 10 มิลลิลิตร
- 15. เทอร์โมมิเตอร์
- 16. ไฮโกรมิเตอร์
- 17. เครื่องวัดความเร็วลม

การดำเนินงานวิจัย

1. ทำการสำรวจปริมาณการใช้สารละลายฟอร์มัลดีไฮด์โดยการสำรวจเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลห้องที่ทำการศึกษ

2. ทำการศึกษาสภาพห้องที่ทำการศึกษาซึ่งได้แก่ ห้องคองสต์วู ภาควิชาชีววิทยา ห้องพิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องเก็บสารเคมี คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ดังภาพที่ 1, 2 และ 3 ในภาคผนวก ก) โดยดูจากข้อมูลของหน่วยวางแผนกองแผนงาน ฝ่ายวางแผนและพัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เดือนตุลาคม 2533 รวมทั้งพิจารณาสภาพการใช้งานของห้อง และลักษณะการจัดเก็บสารที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3. ทำการตรวจวัดหาระดับความเข้มข้นของฟอร์มัลดีไฮด์ในอากาศภายในห้องที่ทำการศึกษา

3.1 เครื่องมือที่ใช้เก็บตัวอย่างอากาศเป็นแบบ Portable Sampling (ดังภาพที่ 4 ในภาคผนวก ก)ซึ่งใช้ Adsorbent Cartridges เป็นตัวดูดจับฟอร์มัลดีไฮด์ ซึ่งเป็นไปตามการเก็บตัวอย่างอากาศแบบ Active ใน EPA Method

3.2 ทำการเก็บตัวอย่างอากาศบริเวณที่มีการปฏิบัติงานตามความเหมาะสมโดยเก็บตัวอย่างอากาศสูงจากพื้น 1.50 เมตร และใช้อัตราการไหลของอากาศผ่านปั๊ม 1.0 ลิตรต่อนาที

3.3 เก็บตัวอย่างอากาศในเดือนกรกฎาคม 2540 ถึงเดือนธันวาคม 2540 โดยทำการเก็บตัวอย่างอากาศเดือนละ 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลาในการเก็บตัวอย่าง 30 นาที

4. ทำการศึกษายปัจจัยที่ทำให้มีระดับความเข้มข้นฟอร์มัลดีไฮด์ในอากาศภายในห้องและความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของระดับความเข้มข้นของฟอร์มัลดีไฮด์

4.1 อุณหภูมิและความชื้นภายในห้องที่ศึกษาโดยทำการวัดอุณหภูมิและความชื้นของอากาศภายในห้อง โดยใช้เทอร์โมมิเตอร์วัดอุณหภูมิ และวัดความชื้นสัมพัทธ์ โดยใช้ไฮโกรมิเตอร์แบบกระเปาะเปียก-กระเปาะแห้ง (ดังภาพที่ 5 ในภาคผนวก ก)

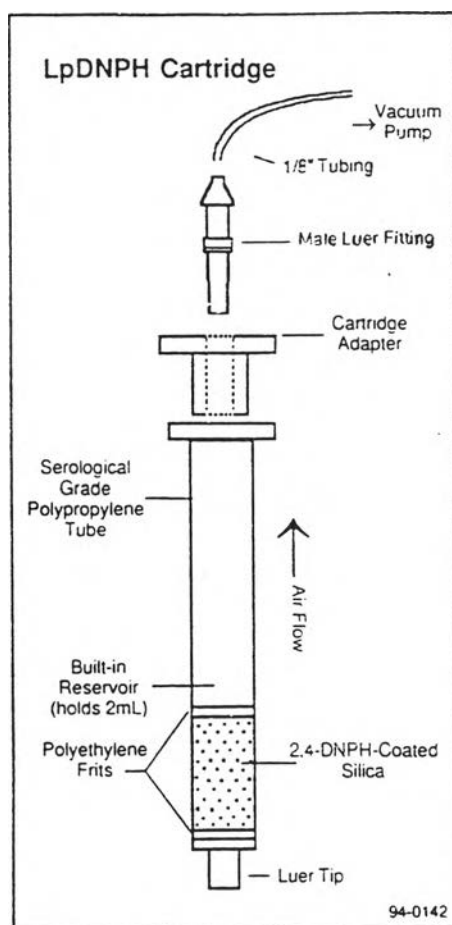
4.2 การระบายอากาศของห้องที่ทำการศึกษาโดยใช้เครื่องวัดความเร็วลม (ดังภาพที่ 6 ในภาคผนวก ก)

5. ทำการวิเคราะห์หาระดับฟอร์มัลดีไฮด์ในอากาศภายในห้องที่ทำการศึกษาตามหัวข้อวิธีการIP-6A (1993) ใน EPA Method เพื่อที่จะวัดหาระดับความเข้มข้นของฟอร์มัลดีไฮด์ที่เกิดขึ้นในอากาศภายในห้องเหล่านั้น โดยมีขั้นตอนการทดลองโดยสังเขปดังนี้

5.1 การเตรียมรีเอเจนต์

5.1.1 การเตรียมสารละลายมาตรฐาน Formaldehyde-2,4 DNPH โดยใช้สารละลายมาตรฐาน Formaldehyde-2,4 DNPH 100 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตรในอะซิโตนไนไตรล์ของบริษัท SUPELCO INC เพื่อนำไปเตรียมกราฟเทียบมาตรฐาน

5.1.2 การเตรียม Sep - PAK® Cartridge โดยใช้ LpDNPH Cartridge ของบริษัท SUPELCO INC ซึ่งมีรายละเอียดดังรูปที่ 3.1

รูปที่ 3.1 แสดงส่วนประกอบของ LpDNPH Cartridge

5.2 การวิเคราะห์ตัวอย่าง

5.2.1 การเตรียมตัวอย่าง Cartridge ที่นำไปเก็บตัวอย่างอากาศแล้วต้องปิดผนึก และจุดที่ปลายของ Cartridge ทั้งสองข้างให้แน่นสนิท นำไปเก็บในตู้เย็นโดยไม่ควรเก็บตัวอย่าง ไว้เกิน 30 วัน และในการเก็บตัวอย่างอากาศแต่ละครั้งควรจะทำ Blank โดยใช้ Cartridge ที่ไม่ได้นำไปเก็บตัวอย่างอากาศ

5.2.2 Sample desorption นำ Cartridge ตัวอย่างต่อเข้ากับเครื่องชะสาร (ดังภาพที่ 7 ในภาคผนวก ค) จากนั้นชะ Cartridge ตัวอย่าง ด้วยอะซิโตรไนไตรล์ 2 มิลลิลิตรใส่ขวดวัด ปริมาตรขนาด 5 มิลลิลิตร แล้วเจือจางด้วยอะซิโตรไนไตรล์ให้ถึงขีดวัดปริมาตร และนำสารละลายที่ได้ไปวิเคราะห์โดยเครื่องโครมาโทกราฟีของเหลวแบบสมรรถนะสูง (ดังภาพที่ 8 ในภาคผนวก ค) เพื่อหาพื้นที่ใต้พีคของสารตัวอย่าง

5.2.3 การวิเคราะห์โดยเครื่องโครมาโทกราฟีของเหลวแบบสมรรถนะสูง

สภาวะที่ใช้ในการวิเคราะห์

คอลัมน์ : Zorbax ODS (4.6 mm ID × 25 cm) หรือเทียบเท่า

เฟสเคลื่อนที่ : อะซิโตรไนไตรล์ 50% ต่อ น้ำ 50%, isocratic

เครื่องตรวจวัด : อัลตราไวโอเลตที่ความยาวคลื่น 360 นาโนเมตร

อัตราการไหล : 1.0 มิลลิลิตรต่อนาที

เวลาที่ใช้ในการหน่วงเหนี่ยว : 3.5 นาที

ปริมาตรการฉีดตัวอย่าง : 10 ไมโครลิตร

5.2.4 การทำกราฟเทียบมาตรฐาน โดยนำสารละลายมาตรฐาน Formaldehyde-2,4 DNP 100 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตรในอะซิโตรไนไตรล์ มาทำการแปรเปลี่ยนความเข้มข้นเป็น 0.1, 0.2, 0.4, 0.6, 0.8, 1.0, 5.0, 10.0, 20.0 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร วิเคราะห์ซ้ำจุดละ 3 ครั้ง เขียนกราฟแสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใต้พีคกับความเข้มข้นของสารละลายมาตรฐาน

จากนั้นนำพื้นที่ใต้พีคที่ได้จากการฉีดและกราฟมาตรฐานมาคำนวณหาระดับความเข้มข้นของฟอร์มาลดีไฮด์ในอากาศต่อไปตามหัวข้อ IP-6A (1993) ใน EPA Method

6.ทำการทดลองเพื่อลดปริมาณฟอร์มาลดีไฮด์ในอากาศภายในห้องที่ทำการศึกษำจำนวน 2 ห้อง ซึ่งได้แก่ ห้องคองสต์ว์ ภาควิชาชีววิทยา และห้องเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในพิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีขั้นตอนการทดลองดังนี้

6.1 ห้องคองสต์ว์ ภาควิชาชีววิทยา

6.1.1 ทำการเปิดพัดลมระบายอากาศพร้อมกับการเก็บตัวอย่างอากาศเป็นระยะ

เวลา 30 นาทีโดยทำการเก็บตัวอย่าง 3 ครั้ง

6.1.2 ทำการเปิดพัดลมระบายอากาศเป็นระยะเวลา 30 นาทีแล้วทำการเก็บตัวอย่างอากาศโดยทำการเก็บตัวอย่าง 3 ครั้ง

6.2 ห้องเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในพิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทำการเปิดพัดลมภายในห้องดังกล่าวเป็นระยะเวลา 30 นาที แล้วทำการเก็บตัวอย่างอากาศโดยทำการเก็บตัวอย่าง 3 ครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างระดับการปนเปื้อนของฟอร์มาลดีไฮด์ในห้องที่ทำการศึกษาทั้ง 3 ห้องกับระดับความเข้มข้นสูงสุดในระยะเวลา 30 นาที โดยใช้ t-test และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิ ความชื้น กับระดับความเข้มข้นของฟอร์มาลดีไฮด์โดยใช้ Regression analysis ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

หลังจากนั้นเสนอแนะแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมเพื่อการจัดการควบคุมและป้องกันอันตรายจากสารละลายฟอร์มาลดีไฮด์ รวมทั้งเพื่อให้ระดับการปนเปื้อนของฟอร์มาลดีไฮด์ในอากาศในแต่ละห้องไม่เป็นอันตรายต่อบุคคลที่ต้องเข้าไปสัมผัส ซึ่งได้จากการค้นคว้าเอกสารหรือข้อมูลที่มีผู้ศึกษาไว้ เช่น การเปลี่ยนชนิดสารเคมีที่ใช้ในการดองสัตว์ เป็นต้น